

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Dynamiek in beeld. Onderzoek van Westfrieze nederzettingen uit de bronstijd

Roessingh, W.

Citation

Roessingh, W. (2018, December 13). *Dynamiek in beeld. Onderzoek van Westfrieze nederzettingen uit de bronstijd*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/67133>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/67133>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The following handle holds various files of this Leiden University dissertation:

<http://hdl.handle.net/1887/67133>

Author: Roessingh, W.

Title: Dynamiek in beeld. Onderzoek van Westfriese nederzettingen uit de bronstijd

Issue Date: 2018-12-13

VOORWOORD

Ik ben geboren in West-Friesland en groeide op in Midwoud, een klein dorpje niet ver van Hoorn. Enkele jaren voor mijn geboortjaar 1980 is mijn geboortestreek door de ruilverkavelingen grondig aangepakt, maar als kind heb ik daar nooit iets van meegemaakt. Toen ik 11 was verlieten we West-Friesland en verhuisden we naar het mooie Wieringen in de kop van Noord-Holland. Daar kwam ik voor het eerst met archeologie in aanraking. Toen ik een jaar of 15 was ging ik aardappels rooien op een perceel in Nieuwe Niedorp. Plotseling voelde ik een plat schijfje tussen mijn vingers en dat bleek een muntje te zijn. Mijn eerste archeologische vondst, een duitje uit West Frisia! Enkele weken later zag ik op een akker achter ons huis iemand met een metaaldetector zoeken en ik vroeg hem wat hij zoal gevonden had. Ik was gelijk geïntrigeerd door zijn verhalen over al die oude vondsten. Enkele weken later kocht ik een detector.

In de eerste jaren verdiepte ik me in metaalvondsten en raakte onder de indruk van Romeinse voorwerpen. Ik kan me nog herinneren dat ik voor het vak geschiedenis een werkstuk schreef met als prestigieuze titel: 'De invloed van de Romeinen in Nederland'. Het ging aan het eind van de jaren 90 goed met de economie en door de nieuwe wetgeving werd er ook volop gegraven in Nederland. Hierdoor was archeologie regelmatig in het nieuws en ik schreef me in voor het vak 'Archeologie en Prehistorie' aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. In 2003 studeerde ik af en kon toen gelijk aan de slag bij ADC ArcheoProjecten in Amersfoort, waar ik nog steeds met veel plezier werk.

Na mijn studie voelde ik me een echte 'Romein' en ik dacht dan ook dat ik vooral Romeinse vindplaatsen zou opgraven. Maar de wegen van de archeoloog zijn gelukkig ondoorgrondelijk. Ik werd naar de meest verre uithoeken van ons land gestuurd en hielp mee met opgravingen van diverse vindplaatsen uit verschillende perioden. Begin oktober 2006 belde collega Wilko van Zijverden me op. Hij had zojuist de bouwwerkzaamheden in het nieuwbouwgebied 'Kadijken' ten noorden van Enkhuizen stilgelegd. De bouwwerkzaamheden waren al begonnen terwijl er nog proefsleuven moesten worden aangelegd. Wilko had een archeoloog nodig, Eric Lohof zou het onderzoek inhoudelijk begeleiden. Op donderdag 12 oktober stond ik na een hele lange tijd weer eens op Westfries grondgebied. Tussen alle verstoringen en bouwwegen door, konden we twee kleine proefsleuven graven. Ik weet nog goed dat ik bij het zien van de eerste donkere sporen dacht dat het om recente sporen ging. Al snel kwamen we er achter dat dit bronstijdsporen waren die zich scherp aftekenden tegen de lichte ondergrond. In de greppels vonden we goed geconserveerd botmateriaal en veel aardewerk. Dit was prachtige archeologie! Na deze sleuven volgde een kleine opgraving in januari 2007 waarmee we de potentie van het terrein konden aantonen. Twee jaar later, op 12 januari 2009, konden we eindelijk starten met een grootschalige opgraving op het naastgelegen perceel.

De resultaten van de onderzoeken in Enkhuizen-Kadijken waren overweldigend. We vonden een uitgestrekt nederzettingsterrein in een, volgens de oude bewoningsmodellen, onbewoond gebied. Dit had grote invloed op de wijze waarop we tegen het Westfriesse nederzettingspatroon aankeken. In plaats van duidelijk gestructureerde nederzettingen op de fossiele kreken, leek vrijwel heel oostelijk West-Friesland in de bronstijd bewoonbaar. Tijdens het veldwerk en de uitwerking van de onderzoeken in Enkhuizen raakte ik steeds meer gefascineerd door dit indrukwekkende prehistorische cultuurlandschap. Mijn obsessie voor de bronstijdarcheologie van West-Friesland werd gevoed door het aanstekelijk enthousiasme van Eric en Wilko. Ik begon alle obscure artikelen over de Westfriesse bronstijd te verzamelen. De oude opgravingsverslagen die in het tijdschrift *West-Frieslands Oud & Nieuw* waren verschenen maakten veel indruk en ik verbaasde me erover dat al deze opgravingen nog niet waren uitgewerkt. Tijdens de uitwerking van de vindplaats Enkhuizen-Kadijken ervoerden we dat als een groot gemis. Ik kon niet wachten om al die oude opgravingsgegevens te bestuderen.

Ondertussen was Harry Fokkens van de Universiteit Leiden bezig met het schrijven van een onderzoeksvoorstel over de Westfriesse bronstijd. Eind 2010 keurde de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) dit voorstel goed. Via de ADC RoelBrandt Stichting kon ik in het najaar van 2011 beginnen als promovendus in de onderzoeksgroep van het project 'Farmers of the Coast' in Leiden. Vier jaar lang kon ik elk jaar 10 maanden aan mijn onderzoek werken, de overige maanden zou ik voor het ADC werkzaamheden verrichten. Hierdoor kon ik gelukkig ook nog af en toe blijven graven.

Voor het schrijven van een proefschrift staat vaak een termijn van 4 jaar en dat wordt door promovendi meestal niet gehaald. Ik weet ook niet of het mijn enthousiasme was, of gewoon naïef, om te denken dat ik deze klus ook wel in 3,5 jaar kon klaren. De keuze om alle oude onderzoeken in de regio Hoogkarspel, Andijk en Bovenkarspel uit te werken leek mij een logische. Deze beroemde opgravingen vormden immers de basis van het bewoningsmodel van de Westfriesse bronstijd. Dat tijdens deze opgravingen toch ook echt heel veel veldtekeningen zijn gemaakt die allemaal moesten worden gedigitaliseerd en geïnterpreteerd, nam ik voor lief. Dat werk nam echt toch wel veel meer tijd in beslag dan ik had gedacht. Tijdens mijn speurtochten in depots stuitte ik ook op veldtekeningen van Westfriesse bronstijdvindplaatsen die buiten mijn selectie vielen. Ik kon het niet laten om ook die tekeningen te laten digitaliseren, meestal werd dat door studenten gedaan in het kader van een afstudeeropdracht of collegereeks.

Voor je het weet is het zeven jaar later. Ik ben vader geworden van twee prachtige kinderen en verhuisd van Amsterdam naar Amersfoort. Naast mijn werk bij het ADC moest ik natuurlijk ook dat proefschrift afmaken, daarvoor waren de avonduren en weekenden. Dat deed ik overigens niet met tegenzin, het einde was immers altijd in zicht. Het laatste jaar was echter pittig, zoals een Westfries zou zeggen. Nu mijn studie afgerond is ben ik opgelucht en ook trots dat ik de oude opgravingsgegevens kan ontsluiten. Dat verdienen deze fantastische vindplaatsen, waarin een intrigerende dynamiek verborgen ligt die ons veel leert over de Westfriesse bronstijdboeren. Tot slot alle lof aan allen die bij de opgravingen betrokken waren. Hun noeste arbeid is niet voor niets geweest!